

Beretning fra Formandskabet Danske Professionshøjskoler generalforsamling den 19. sep. 2014

På møde den 23. april 2013 besluttede daværende Bestyrelsesforening for Professionshøjskoler i Danmark og Professionshøjskolernes Rektorkollegium at fusionere med virkning fra 1. januar 2013 og med Professionshøjskolernes Rektorkollegium som den fortsættende forening under navnet Danske Professionshøjskoler.

I tilknytning hertil blev der vedtaget en ny vedtægt for den sammenlagte forening, vedtægt for Danske Professionshøjskoler.

Formandskabet for Danske Professionshøjskoler aflægger hermed beretning for perioden fra april 2013 til august 2014. Formandskabet bestod i perioden fra april 2013 – maj 2014 af Ove E. Dalsgaard, formand for Formandskollegiet og Erik Knudsen, formand for Rektorkollegiet og for perioden fra 23. maj 2014 af Ove E. Dalsgaard, formand for Formandskollegiet og Harald Mikkelsen, formand for Rektorkollegiet.

I. Foreningens resultater i april 2013 – september 2014

Professionshøjskolesektoren arbejder kontinuerlig og systematisk med at udvikle sektorens uddannelser og skabe de bedst mulige rammer for de mange tusinde studerende. Det er kernen i og målet med sektorens virksomhed, og det er dette mål, det kollegiale samspil i Danske Professionshøjskoler skal understøtte.

Danske Professionshøjskoler har i beretningsperioden gjort en stor indsats for at bringe sine synspunkter frem på møder og i offentligheden og for at påvirke den uddannelsespolitiske dagsorden og sikre sektoren gode rammevilkår. Internt i foreningen har debatten på møderne været livlig og inspirerende, og der er gjort en stor indsats for at fremme det kollegiale fællesskab i sektoren.

Foreningens politiske interessevaretagelse

Uddannelse, forskning og innovation har været udpeget som centrale vækstmotorer ift. at vende den økonomiske krise. Danske Professionshøjskoler har arbejdet for at markere professionshøjskolernes potentialer til at bidrage både til vækst og innovation i den private sektor og til fortsat udvikling og effektivisering af den offentlige sektor.

Danske Professionshøjskoler har gjort en stor indsats for at påvirke den uddannelsespolitiske dagsorden og sektorens rammevilkår. Blandt resultaterne skal særligt fremhæves:

Forlængelse af FoU-bevillingen

FoU-bevillingen til professionshøjskolesektoren på FL 2013 var et egentlig nybrud, et paradigmeskifte og en stor anerkendelse. Udfordringen var, at bevillingen var midlertidig. Den udløb efter 2015. Foreningen har derfor arbejdet målrettet på at få gjort den permanent. Samtidig var bevillingen mindre end den, som sektoren havde rådighed over via globaliseringsmidlerne, og mindre end det, foreningen havde håbet på. Foreningen har derfor arbejdet målrettet på at øge den. Herudover har foreningen i beretningsperioden arbejdet for at skaffe midler til at finansiere en opkvalificering

af en del af underviserkorpset til ph.d.-niveau. Resultatet af finansloven 2014 blev, at FoU bevillingen blev forlænget et år til 2016. Med FoU-bevillingen har sektoren fået et grundlag for at opbygge stærke FoU-miljøer og dermed et grundlag for udvikling og udbud af praksisnære og professionsrelevante masteruddannelser - gerne i et samarbejde med universitetssektoren.

Styrket netværk og samspil med KL, DR og LO

Integrationen af den tidligere bestyrelsesforening og dannelsen af Danske Professionshøjskoler har styrket dialogen på formands- og foreningsniveau med både KL, Danske Regioner og LO. I 2013 blev der lagt et grundlag for at øge samarbejdet med de store, centrale aftagere af sektorens uddannelser, og til det politiske topmøde, som skal afholdes i 2014 mellem professionsudøverne v. FTF, aftagerne v. DR og KL og Danske Professionshøjskoler. I 2014 er LO blevet inviteret med ind i topmøde-forberedelserne. Det er lykkedes for foreningen at udvide samarbejdet til LO, som ønsker at tættere samarbejde med danske professionshøjskoler om opkvalificeringstilbud fra faglært til videregående uddannelsesniveau af den 1/3-del af LO's medlemmer, som er offentligt ansat.

OK 2013. Anerkendelse og ledelsesrum

I 2013 blev der forhandlet overenskomst, og undervisningsområdet kom i centrum. Professionshøjskolerne har haft et godt samarbejde med ministeriet, og foreningen er meget tilfreds med resultatet. Den nye aftale tager højde for, at professionshøjskolerne er videninstitutioner, og den etablerer et lokalt ledelsesrum, som det har været sektorens store opgave at fylde ud. Professionshøjskolerne fik sine ønsker opfyldt: En tidssvarende stillingsstruktur, som tager hensyn til professionshøjskolerens samlede opgavevaretagelse. Docentstillinger som attraktiv karrierevej som overbygning på lektorstillingerne. Sidst men ikke mindst mere tidssvarende arbejdstidsregler, hvor kvartalsnormen afløste en årsnorm. I 2014 er der gjort en stor indsats i rektorkollegiet for at skabe et fællesskab om implementeringen af det nye aftalegrundlag.

Nyt lovgrundlag. Ret og pligt til at udføre FoU

Folketinget vedtog december 2013 et nyt lovgrundlag for erhvervsakademier og professionshøjskoler. Loven giver erhvervsakademier og professionshøjskoler ret og pligt til at udføre FoU, og professionshøjskolerne har dermed opnået både lovgrundlag og finansieringsgrundlag for sine FoU-aktiviteter. Det er et stort resultat, som foreningen har arbejdet for i en 10 årig periode siden sin etablering som CVU Rektorkollegiet i 2004. Men aftalen om erhvervsakademier og arbejdet med at udforme det nye lovgrundlag for erhvervsakademier og professionshøjskoler gjorde det også nødvendigt for foreningen at gøre en målrettet indsats for at imødegå et omdømme som leverandør alene til den offentlige sektor. Professionshøjskoler er også, men ikke udelukkende leverandør af uddannelse til den offentlige sektor. Og Danske Professionshøjskoler har markeret, at erhvervsakademiernes orientering mod den private sektor ikke må begrunde en begrænsning af bredden i professionshøjskolerens lovfastsatte uddannelsesopgave. En silo-opdeling af de to sektors uddannelsesindsats er hverken retvisende, hensigtsmæssig eller i overensstemmelse med regeringens ønske om et stigende samspil mellem den private og offentlige sektor.

Foreningens kollegiale udviklingsarbejde

De danske professionshøjskoler har en enestående infrastruktur, hvor deres tætte uddannelsessamspil og uddannelsesforsyning til de 98 kommuner og 5 regioner giver en platform for landsdækkende uddannelsesinitiativer. Derfor har Danske Professionshøjskoler også været ramme om initiativer, hvor medlemmerne tilstræber gennem foreningen at arbejde sammen og at finde fælles løsninger, hvor det viste sig at være det bedste at gøre for at sikre en stærk sektor. Fællesskabet i foreningen har været baseret på den fælles forståelse, at det ikke skal fjerne ansvaret fra den enkelte professionshøjskole, men demonstrere, hvad fællesskabet kan gøre for at styrke sektorens samfundsmæssige værdi og øge værdien af den enkelte professionshøjskoles indsats. Eksempler på store samarbejdsprojekter i beretningsperioden er:

- FoU-området. FoU-baseline 2013-projektet. Projektet har været styret og ledet af Forskningspolitisk Udvalg og har givet medlemsinstitutionerne et fælles grundlag for at etablere en FoU-baseline 2013, som kapacitetsopbygningen på FoU-områder kan baseres og dokumenteres

fra. Samtidig har projektet givet et operationelt grundlag for de medarbejdere, som sidder med indberetningen af FoU til Danmarks Statistik. Og projektet har dannet grundlag for politiske og strategiske drøftelser med Uddannelsesministeriet om ramme og mål for sektorens FoU-indsats.

- Grunduddannelsesområdet. Professionshøjskolerne har gennem Ny Læreruddannelse og indsats ad reform af Pædagoguddannelse demonstreret et tæt samarbejde om uddannelserne, som har ligget ud over kravene fra politikere og myndighed/ministeriet.
- Sektorens studietilbud. Studieaktivitetsmodellen. Den fælles indsats for at udvikle og implementere en fælles studieaktivitetsmodel har tydeliggjort uddannelsernes struktur og sektorens forventninger til de studerendes fuldtidsindsats. I studieaktivitetsmodellen redegøres der for, hvordan professionsbacheloruddannelsernes undervisningstimer, projektarbejde, forberedelse, vejledning, praktik, bacheloropgave, informationssøgning til sammen udgør et studium på fuld tid. Uddannelsesministeren kvitterede i 2013 for sektorens store arbejde med at udvikle og lancere studieaktivitetsmodellen. Ministeren kræver både gennemsigtighed og en høj studieaktivitet. Professionshøjskolerne har sendt et klart signal i 2013 til de studerende om, at sektoren er der for dem med et stærkt og fremtidssikret uddannelsesstilbud. Bestyrelserne har i professionshøjskoler udviklingskontrakter 2013-2014 sat mål for at øge den samlede studieaktivitetstid mellem undervisere og studerende.
- UC-effektiviseringsprogrammet. Danske Professionshøjskoler har i beretningsperioden etableret sekretariatsbetjening af det store, fælles IT-udviklingsprogram, som finansieres af finanslovbevillingen på 128 mio. kr. til fælles UC-effektiviseringsløsninger. Udsigten til de kommende års besparelser på finansloven nødvendiggør fælles løsninger på det administrative område. I 2014 blev der indgået kontrakt om udvikling og implementering af to fælles studieadministrative systemer, en praktikportal og et digitalt eksamenshåndteringssystem. Danske Professionshøjskoler opgave som ansættelsesmyndighed for de fire medarbejdere i sekretariatsbetjeningen af UC-effektiviseringsprojektet har også betydet en udvidelse af sekretariatsfunktionen og lokalerne i Ny Vestergade er udvidet med en ny etage med et stort mødelokale.
- Myndighedsrådgivning. Partnerskabsaftaler om uddannelse og FoU.
Foreningen drøftede og indgik i beretningsperioden to Partnerskabsaftaler:
 - Partnerskabsaftale af 18. marts 2014 mellem Undervisningsministeriet, Danske Professionshøjskoler, Uddannelses- og Forskningsministeriet og Danmarks Evalueringsinstitut.
 - Partnerskabsaftale af 21. januar 2014 for Danske Professionshøjskoler, SFI Det Nationale Forskningscenter for velfærd og Social-, Børne- og Integrationsministeriet. I tilknytning til Partnerskabsaftalen er udarbejdet et årsprogram 2013/2014 m.13. initiativer

II. Udfordringer

I beretningsperioden har der imidlertid også vist sig udfordringer for professionshøjskoler fortsatte udvikling og vækst.

Fra vækst i søgning til stagnation i optag

Søgningen til professionshøjskolerne er fortsat stigende og i 2014 steg søgningen 4 pct. i fht. 2013. Denne stigning afspejles dog ikke i optaget for 2014 og flere ansøgere end nogensinde er i 2014 blevet afvist. Mens optaget i perioden frem til 2013 steg stabilt med op til 12 pct. på et år, så faldt optaget til professionshøjskolerne med 2 pct. i perioden 2013-2014. Det skal ses ift. at det samlede optag til de videregående uddannelser steg med 1 pct., og optaget til erhvervsakademiuddannelserne steg med 10 pct. De centrale tal for søgning og optag 2014 er:

- Professionshøjskolerne har tilbudt 20.612 studerende optag på en videregående uddannelse. Det svarer til 32 pct. af det samlede optag på de videregående uddannelser. Det er 1 procentpoint færre end sidste år.
- 5.521 ansøgere til professionsbacheloruddannelserne er blevet afvist. Det er en stigning på 1.321 eller 31 pct. i forhold til 2013.
- Det største hovedområde målt på optag er det pædagogiske med 7.578 optagne studerende i 2014. Det svarer til 37 pct. af det samlede antal optagne på Professionshøjskolerne.
- Sektorens største uddannelser er uddannelserne til pædagog, sygeplejerske, folkeskolelærer, socialrådgiver og fysioterapeut. Tilsammen står disse fem uddannelser i 2014 for 65 pct. af optaget på sektorens institutioner. Det svarer til ca. 22 pct. af alle optagne på de videregående uddannelser under Den Koordinerede Tilmelding. Det er et fald på 1 procentpoint i forhold til 2013.

Fortsatte krav til effektivisering betyder færre penge at uddanne for

Statens effektiviseringstiltag, som effektueres gennem en reduktion af taksterne til de videregående uddannelser har været et vilkår gennem flere år. Professionshøjskolerne har som offentlige uddannelsesinstitutioner en forpligtigelse til at være mest muligt effektive, så vi kan bruge flest mulige af de tildelte ressourcer på vores uddannelser. Det er en opgave, der tages seriøst. Professionshøjskolerne har gennemgået store effektiviseringer i de seneste år og uddanner i dag langt flere studerende for færre midler end tidligere.

Sektorens omsætning nåede i 2013 op på 5,6 mia. kr., hvilket er en stigning på 5 pct. i forhold til 2012 og en stigning på 26 pct. i forhold til sektorens etablering i 2008. Alle institutioner har overskud på driften. Og 7 ud af 8 har et positivt årsresultat. Også fremover er der en opgave i at tilpasse og stabilisere sektorøkonomien.

Masteruddannelse

De danske professionshøjskoler vil gerne udvikle og udbyde masteruddannelser, som viderefører det erhvervs- og professionssigte og partnerskaber med vores aftagere, der kendetegner professionsbacheloruddannelserne. Det er væsentligt for udviklingen af en stærk og innovativ offentlig og privat sektor, at der er praksisnære mastertilbud til de dygtigste erhvervs- og professionsudøvere. Det er en væsentlig pointe, at dette udbud sker fra professionshøjskolerne for at skabe synergi vedrørende uddannelser og videngrundlag med grunduddannelserne til professionsbachelor. Der skal være attraktive praksisnære videreuddannelsesmuligheder, for at undgå at videreuddannelse sker ud af professionen.

At give professionshøjskolerne denne opgave vil samtidig gøre Danmark mere attraktiv i det internationale uddannelsessamarbejde, da professionshøjskolerne manglende mulighed for at tilbyde masteruddannelser er en barriere for at tiltrække interessante internationale samarbejdspartnere til Danmark. Problemet er, at manglende match med tilsvarende institutioner i Europa bremser en lang række internationale uddannelsesaktiviteter, som ellers ville være et aktiv for Danmark.

Institutionsstrukturen

Det nye lovgrundlag for professionshøjskoler og erhvervsakademier etablerer de to parallelle sektorer med samme uddannelses- & FoU-profil og hver sit fagområde med en løst defineret opdeling. Det udfordrer udviklingsmulighederne i begge sektorer.

Det økonomiske loft over væksten i de offentlige udgifter og den centrale dimensionering af flere af professionshøjskolerne store uddannelser kombineret med afgrænsningen i professionshøjskolerne faglige virkefelt sætter en alvorlig barriere for professionshøjskolerne udviklingsrum. Samtidig kan der iagttages et markant fald i optaget på læreruddannelsen i 2014 på 14 pct. ift. 2013 og et fald i optaget på pædagoguddannelsen med 6 pct.

Danske Professionshøjskoler følger nøje udviklingen og er parat til at drøfte, hvordan sektorens uddannelses- og videnressourcer bedst muligt bringes i anvendelse til gavn for samfundet bredt og til udviklingen af Danmarks produktivitet og vækst.

III. Foreningens fremadrettede indsats

Økonomi og finanslov

Sektorens FoU-bevilling på 273 mio. kr. årligt på finansloven 2015 rækker frem til 2017, hvorefter finansieringsgrundlaget for anvendt forskning og udvikling står hen i det uvisse. Det vanskeliggør den mere langsigtede planlægning. En varig basis-FoU-bevilling er nødvendig for at sikre kontinuitet i professionshøjskolernes kapacitetsopbygning. En bevilling af en substantiel størrelse på 500 mio. kr. årligt er nødvendig for at skabe et bæredygtigt finansieringsgrundlag under professionshøjskolernes FoU-indsats. Foreningen har derfor en væsentlig opgave i at skabe opmærksomhed om, at FoU-bevillingen både skal øges og videreføres efter 2017.

Danske Professionshøjskoler anerkender, at taxametersystemet giver rum og muligheder for intern omfordeling og respekterer de selvejende institutioners dispositionsret. Men det fjerner ikke det politiske ansvar for at sikre taxametre, der står i et anstændigt og realistisk mål med de udgifter, der følger af de høje faglige krav i uddannelsen af fremtidens studerende. Hvis pædagoguddannelsen og socialrådgiveruddannelsen skal matche krav og forventninger til uddannelseskvaliteten, så skal uddannelsernes historisk lave og historisk bestemte taxametertilskud hæves. Danske Professionshøjskoler har derfor gjort en indsats i beretningsperioden for at markere behovet for et løft af de laveste uddannelsestaxametre på professionsbachelorområdet.

Kvalitetsdagsordenen

For at styrke de videregående uddannelser har regeringen nedsat Udvalg for Kvalitet og Relevans i de Videregående Uddannelser (Kvalitetsudvalget). Udvalget skal komme med anbefalinger til, hvordan kvalitet, relevans og sammenhæng kan styrkes på de videregående uddannelser.

Kvalitetsdagsordenen er en kerne-dagsorden for Danske Professionshøjskoler. Sektorens uddannelser har høj kvalitet, som kan og skal blive endnu bedre. Sektorens styrke er den tætte sammenhæng mellem FoU, grunduddannelse og EVU, hvor FoU er med til at understøtte kvaliteten i uddannelserne. Hvis praksisnærheden skal hæve sig over almindelig sidemandsoplæring/ elevuddannelse, så er det vigtigt, at den er FoU-baseret.

For at sikre uddannelsernes kvalitet skal de danske professionshøjskoler have en varig, substantiel basisbevilling til FoU som muliggør, at alle undervisere løbende varetager FoU-aktiviteter. Bevillingen skal afspejle sektorens betydning som primær leverandør af dimittender med en videregående uddannelse til civilsamfundets store borgernære erhverv og professioner.

Kvalitet og kvantitet i studietilbuddet

Studieintensiteten er ligesom kvalitet i uddannelser et fokusområde i disse år. Med udvikling af studieaktivitetsmodellen har sektoren et godt afsæt for at synliggøre de mange forskelligartede undervisningsformer, den studerende kan forvente at møde undervejs i studiet. Modellen tjener dermed også det formål for den enkelte underviser – og teams - at reflektere og udvikle både læringsformer og underviserpraksis. Studieaktivitetsmodellen indgik på forskellig vis i institutionernes udviklingskontrakter 2013-2014.

Internationalt udsyn

Professionshøjskolerne har de senere år vist sig mere og mere på den internationale arena med flere internationale samarbejder og øget uddannelseseksport. For at professionshøjskolerne fortsat kan være attraktive på et internationalt marked kræver der et fuldt konkurrencedygtigt og sammen-

ligneligt uddannelsesprogram med masterudbud. Professionshøjskolesektoren må de kommende år arbejde for en internationalt sammenlignelig og konkurrencedygtig udbudsprofil (uddannelsesprogrammer), som afspejler sektorens rolle som videregående uddannelsessektor med en praksisbaseret og professionsorienteret uddannelses- og videnprofil. Det drejer sig først og fremmest om ret og pligt til at udbyde masteruddannelse. Samarbejde om masterprogrammer er erfaringsmæssigt mest interessant for internationale partnere, og kombineret med de uddannelsessøgendes søgningsmønstre udgør dette en vanskelighed for professionshøjskolerne.

En fortsat indsats for en styrket aftagerorientering

Danske Professionshøjskoler skal fortsat være den primære leverandør af erhvervs- & professionsrettede videregående grund-, efter og videreuddannelser til den kommunale og regionale sektor.

Det kræver et tæt og respektfuldt samspil mellem professionshøjskolerne og aftagerne. Formandskabet har arbejdet målrettet med dette felt i beretningsperioden for at markere ønsket en højere grad af involvering i uddannelsesopgaven fra de store, centrale aftageres side. Og for at markere, at der skal ske en højere grad af inddragelse, nyttiggørelse og anvendelse af aftagernes viden og erfaringer fra professionshøjskolernes side. Det kræver nytænkning og nyorganisering, og det er en opgave, som der taget fat på i beretningsperioden og som fortsat vil være i centrum for foreningens indsats de kommende år.

På en række fagområder er sektoren en væsentlig leverandør til private virksomheder. I relation til ambitionen om, at Professionshøjskoler skal kunne uddanne flere, og tone flere af dimittenderne i retning af den private sektor er der brug for en indsats i det kommende år. Der kræver engagement i uddannelsesopgaven fra de private virksomheder, som skal stille praktikpladser og viden og know how til rådighed for at bidrage til uddannelsernes kvalitet, relevans og udvikling. Dette engagement skal vi selv fremme og tilliden til os som dygtige og seriøse uddannelsesleverandører skal vi selv skabe. Der må fx arbejdes for at opbygge et tillidsbaseret leverandørforhold til et væsentligt antal private virksomheder inden for velfærdsteknologiske løsninger.

Indsats på de indre linjer. Mere politik, mindre forvaltning

Det er vurderingen, at der skal gøres en samlet indsats for at sikre "mere politik, mindre forvaltning" i foreningens virke.

Dannelsen af Danske Professionshøjskoler gennem integrationen af den tidligere Bestyrelsesforening i daværende Professionshøjskolernes Rektorkollegium har styrket foreningens politiske pondus, men også øget foreningens organisatoriske kompleksitet. At omsætte kompleksiteten i politisk kapital i stedet for forvaltningsmæssig byrde er en af foreningens centrale udfordringer.

Professionshøjskolernes udbud af identiske uddannelser i en fælles FoU-profil muliggør og nødvendiggør ofte fælles udvikling og problemløsning. En anden af foreningens store udfordring består i at screene, beslutte, organisere og håndtere fælles udviklingsopgaver i tæt samspil med rektorerne og i skyldig hensyn til både Selvejet og Fællesskabet, så de kan levere input uden at overskygge eller ligefrem dræne foreningens politiske indsats.